ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 18.12.2025 г.
COM(2025) 798 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Актуализирани насоки за анализ на баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов за сегменти на флота, състоящи се от кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони, в съответствие с член 22 от Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно общата политика в областта на рибарството

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В Европейския съюз има девет най-отдалечени региона, разположени далече от европейския континент в Атлантическия океан, Индийския океан, Карибско море и Латинска Америка: Френска Гвиана, Гваделупа, Мартиника, Майот, Реюнион и Сен Мартен (Франция); Азорски острови и Мадейра (Португалия); Канарски острови (Испания).

В член 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се признава, че „структурното икономическо и социално състояние“ на тези най-отдалечени региони, „е утежнено поради тяхната отдалеченост, островния характер, малката площ, трудните релеф и климат, икономическата им зависимост от малък брой производства — фактори, чиято дълготрайност и съчетаване се отразяват тежко на тяхното развитие“. В него се предвижда приемането на специфични мерки в законодателството и политиките на Съюза, за да се помогне на тези региони да се справят с предизвикателствата, включително в „политиките в областта на рибарството“.

През 2022 г. Комисията прие съобщение за най-отдалечените региони на Съюза([1]), в което се определя нова стратегия за тези региони, показваща ангажимента на Комисията да отрази техните специфични характеристики в предложенията за законодателство и политики на Съюза, включително в областта на общата политика в областта на рибарството (ОПОР).

В сравнение с риболовния флот на Съюза като цяло, корабите в риболовния флот на най-отдалечените региони са малко на брой, предимно непромишлени и семейна собственост, поради което се характеризират с разнородни риболовни стратегии, енергоемки са и осъществяват дейност при особено трудни океански и метеорологични условия, които оказват силно въздействие върху средното използване на корабите. Тези флотове се състоят предимно от кораби с дължина под 12 метра с малка мощност на двигателя, ограничен радиус на действие и по-високи експлоатационни разходи поради отдалечеността, зависимостта от вносно гориво и оборудване. Освен това те имат по-ограничен достъп до частно финансиране, както и ограничена инфраструктура, което засяга общата рентабилност на тези риболовни дейности и следователно принуждава рибарите да извършват множество дейности, за да компенсират липсата на приходи, което на свой ред се отразява на степента на използване на корабите. Те извършват дейност в тесни крайбрежни шелфове, често в конкуренция с мигриращи видове или съседни флотове, и в социално и икономически уязвими условия, в които рибарството играе ключова роля за местната заетост, прехраната и стабилността на общностите. Освен това целевите рибни запаси в най-отдалечените региони са по-разнообразни и многовидови по своя характер от тези, към които е насочен риболовният флот на останалата част от Съюза.

Като се имат предвид тези специфични структурни и екологични характеристики, конвенционалните методики на ЕС за оценка на запасите, които са разработени главно за риболова на единични видове и с наличие на много данни, както и методиките за оценка

([1]) COM(2022) 198 final.

на използването на корабите, които са разработени за риболовни дейности, изложени в по-малка степен на екстремни метеорологични явления и достатъчно рентабилни и финансирани, за да позволят на рибарите да разчитат единствено на своята риболовна дейност, може да се нуждаят от адаптиране, за да отразяват адекватно реалностите на най-отдалечените региони. При адаптирането на методиките е необходимо също така да се вземе предвид фактът, че в много случаи положението се усложнява от естеството на риболовните кораби, които са сред най-старите и най-малките в Съюза и са по-слабо оборудвани за диверсифициране на целевите рибни запаси, за да се разпределят по-широко и равномерно в риболовните полета, с цел избягване на прекомерна концентрация на риболовни операции в близост до бреговата линия, както и за да събират и предават данни за риболовните си дейности.

Данните за тези риболовни дейности са сравнително ограничени, като се извършват по-малко оценки на запасите, което възпрепятства способността на държавите членки да докладват за баланса между капацитета на флота и възможностите за риболов в съответствие с Насоките за анализ на баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов, приети от Комисията в съответствие с член 22, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно общата политика в областта на рибарството([2]) (наричани по-нататък „COM(2014) 545 final“). Освен това, за да се обхване по-добре разнообразният характер на риболовните дейности на флотовете на най-отдалечените региони, може да е необходимо по-високо равнище на подсегментиране на флотовете, което да надхвърля определеното от рамката за събиране на данни (РСД)([3]).

В настоящото съобщение се вземат предвид посочените по-горе фактори, които се различават значително от тези в останалата част на Съюза, и в съответствие с приоритетите, определени в съобщението от 2022 г. относно най-отдалечените региони([4]), се установяват специфични насоки за оценка на баланса на сегментите на флота за кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони. С него някои елементи на COM(2014) 545 final се адаптират към структурното икономическо и социално състояние и утежняващите фактори на най-отдалечените региони в съответствие с член 349 от ДФЕС, и се заменя COM(2024) 223 final при условията, определени в раздел 3 от настоящото съобщение.

С оглед на изтичането на срока на действие на COM(2024) 223 final и като следва ангажимента, очертан в Европейския пакт за океана([5]), Комисията прикани държавите членки с флотове в най-отдалечените региони да представят научни доказателства за изменение на насоките и проведе консултации със своя научен орган — Научния, технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР)([6]).

В настоящото съобщение са предвидени алтернативни методи (в сравнение с посочените в COM(2014) 545 final), които могат да се прилагат от засегнатите държави членки за

([2]) COM(2014) 545 final.
([3]) Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета от 25 февруари 2008 г. за установяване на общностна рамка за събиране, управление и използване на данни в сектор „Рибарство“ и за подкрепа на научните консултации във връзка с Общата политика в областта на рибарството, ОВ L 60, 5.3.2008 г.
([4]) COM(2022) 198 final.
([5]) COM(2025) 281 final
([6]) STECF 25-18 и STECF PLEN 25-02

изготвянето на определени показатели за сегментите на флота, състоящи се от кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони. Тези алтернативни методи се основават на COM(2014) 545 final и COM(2024) 223 final и вземат предвид 1) допълнителен научен анализ и препоръки, предоставени от НТИКР във връзка с годишните доклади за флота на държавите членки, и 2) информация, специфична за най-отдалечените региони, предоставена от засегнатите държави членки([7]).

Във всички случаи, включително при прилагането на насоките, изложени в настоящото съобщение, държавите членки следва да представят всички необходими данни и обяснения, за да обосноват своя избор и да дадат възможност за допълнителен анализ и контрол от страна на НТИКР, ако е необходимо.

2. Алтернативни методи за сегменти на флота, състоящи се от кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони

Като основно правило COM(2014) 545 final се прилага за всички сегменти плавателни съдове.

С насоките в настоящото съобщение се въвеждат алтернативни методи за сегментите на флота, състоящи се от кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони, които могат да бъдат прилагани за изготвянето на параметрите на данните, биологичните показатели, показателите за използване на корабите и допълнителните показатели, както е определено по-долу.

Държавите членки могат да изготвят доклада за своя флот въз основа на някой от алтернативните методи, определени в настоящото съобщение за засегнатите сегменти на флота, само ако обосноват необходимостта от това с оглед на специфичното положение на засегнатия сегмент на флота и особените ограничения, които важат за този сегмент, поради местоположението му в даден най-отдалечен регион. Обясненията следва да бъдат представени в приложение към доклада за флота.

Съгласно COM(2014) 545 final, когато показателите сочат ситуация на дисбаланс за един от засегнатите сегменти на флота, но дадена държава членка въпреки това счита, че въпросният сегмент на флота е в равновесие с ресурсите (или *обратно*), от държавата членка се очаква да предостави анализ, подкрепящ това заключение, който да позволи на Комисията и на НТИКР да разберат напълно и да вземат предвид причините, обосноваващи нейната позиция, когато правят заключение относно баланса. Това следва да се прилага както когато показателите са изготвени в съответствие с методите, посочени в COM(2014) 545 final, така и когато са изготвени с помощта на алтернативните методи, посочени в настоящото съобщение.

2.1. Параметри на данните и сегментиране на флота

С цел анализите да бъдат стандартизирани, да се улеснят сравненията и да се избегне дублиране на работата, в съответствие с COM(2014) 545 final параметрите на данните следва да се изчисляват съгласно данните, събрани в рамките на РСД.

В съответствие със становището на НТИКР за кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони изчисляването на показателите може да бъде допълнително

([7]) По-специално STECF PLEN 25-02

раздробено на подсегменти до най-подходящата степен([8]). По принцип разделянето на подсегменти ще помогне да се гарантира, че стойностите на показателите за подсегментите са по-представителни, отколкото при по-агрегирано сегментиране. В случаите, когато се използва подсегментиране, това следва да бъде в допълнение към РСД, а не вместо нея. Освен това всички подкрепящи данни за изчисленията в доклада за флота следва също да бъдат предоставени в приложение към доклада за флота в съответствие със същата единна подсегментация.

2.2. Биологични показатели

В съответствие с COM(2014) 545 final биологичните показатели (показателят за устойчив улов и показателят за запасите, изложени на риск) следва да бъдат в баланс като част от демонстрирането на баланс на даден сегмент на флота.

2.2.1. Показател за устойчив улов

За сегменти на флота, отнасящи се до кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони, изчисляването на показателя за устойчив улов (SHI), както е обяснено в раздел 10.1 от COM(2014) 545 final, може да бъде опростено по един от следните начини:

- Стойностите на F и Fmsy могат да бъдат получени, по реда на приоритетност, от: а) национални оценки, подложени на партньорска проверка, когато партньорските проверки са публично достъпни или са предоставени като приложение към доклада за флота; б) национални оценки, които (все още) не са били подложени на партньорска проверка, когато националните оценки са предоставени като приложение към доклада за флота, за партньорска проверка. Оценките на запасите следва да се основават на най-новите налични данни, които отразяват текущото състояние на рибните запаси. Като се има предвид, че невинаги са налични годишни данни за всеки запас, държавите членки следва да гарантират, че включените оценки на запасите се основават на най-новите налични данни и не са извършени преди повече от три години преди референтната година. Точният график обаче може да варира в зависимост от жизнения цикъл на запасите, което означава, че за някои видове с по-дълъг жизнен цикъл все още могат да са подходящи малко по-стари оценки, извършени преди не повече от пет години; показателят SHI може да бъде представен заедно с действителния процент на покритие и броя на запасите, използвани за изчисляване на стойността;
- за F и Fmsy могат да се използват преценки за един или повече представителни целеви видове за риболов; в този контекст могат също така да бъдат представени и използвани оценки, основани на продуктивността на групи от видове.

Независимо от опростяването, прилагано от държавата членка, е наложително всички необходими данни да бъдат предоставени в приложение към доклада за флота, за да се осигури пълна прозрачност и да се даде възможност за допълнителен контрол от страна на НТИКР.

([8]) Държавите членки следва да използват по най-добрия начин колони ACTIVITY, GEAR или FISHERY във формуляра по поканата за подаване на икономически данни.

2.2.2. Показател за запасите, изложени на риск

В съответствие с COM(2014) 545 final от държавите членки се изисква да определят броя на запасите, за които към момента се счита, че са изложени на висок биологичен риск, и които „са експлоатирани“ от въпросния сегмент на флота. В COM(2014) 545 final също така се пояснява, че в този контекст „експлоатирани от“ означава, че запасът(ите), изложен(и) на висок риск, представлява(т) над 10 % от улова на флота или че даденият флот лови повече от 10 % от улова на запаса.

Въз основа на становището на НТИКР и като се има предвид особеното положение на сегментите на флота, състоящи се от кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони, с COM(2024) 223 final на държавите членки беше дадена възможност временно да използват алтернативна прагова стойност, за да определят дали запасът(ите), изложен(и) на висок риск, се „експлоатират от“ въпросните сегменти на флота([9]). След изтичането на срока на действие на COM(2024) 223 final този алтернативен праг следва да бъде коригиран, за да отразява по-добре характерните особености на тези сегменти на флота, описани в раздел 1 от настоящия документ, и да обхване тяхното въздействие върху засегнатите запаси.

Поради това за сегменти на флота, състоящи се от кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони, държавите членки могат да считат, че даден запас, изложен на висок риск, се „експлоатира от“ сегмент на флота, ако запасът представлява повече от 20 % от улова на този сегмент на флота или ако уловът на този сегмент на флота представлява повече от 10 % от улова на запаса. Държавите членки следва да представят в приложение към доклада за флота подробни данни и обяснения на приложените изчисления, както и научните основания за прилагането на тази алтернативна прагова стойност, с цел допълнителното разглеждане от страна на НТИКР.

За общите запаси с трети държави, по-специално тези, които се управляват от регионални организации за управление на рибарството (РОУР), държавите членки и НТИКР ще използват международни данни за улова при изчисляването на показателя за запасите, изложени на риск (SAR), когато има такива. За общите запаси, за които няма такива международни данни, при изчисляването на показателя SAR ще се прилага уловът на ЕС, допълнен от всякаква съответна информация и данни. Запасите, които според съответната РОУР не са били подложени на прекомерен улов или не са обект на прекомерен улов, няма да бъдат класифицирани като „запаси, изложен на риск“.

2.3. Показател за използване на корабите

В съответствие с COM(2014) 545 final за всеки сегмент на флота показателят за използване на корабите е средната стойност на съотношението на действително използваното усилие към максималното усилие, което флотът може да извърши.

Като се признават уникалните характеристики на флотовете на най-отдалечените региони, включително променливостта в равнищата на риболовната им дейност, държавите членки следва да продължат да имат възможност да изчисляват алтернативен вариант на този показател, включително, ако е надлежно обосновано, адаптиран на секторно равнище, който се основава по-скоро на теоретично, отколкото на действително максимално равнище на дейност, и който се взема предвид при оценката на баланса. Тази

([9]) STECF PLEIN 24-01

стойност следва да бъде определена от всяка държава членка, като се използват експертна преценка и наличната информация и като се вземат предвид природните, техническите и социалните условия, които са от значение за конкретното положение на флота в най-отдалечените региони. Тази възможност се предоставя на държавите членки, тъй като наблюдаваният максимален брой дни в морето за даден сегмент на флота за всяка референтна година може да бъде ограничен от външни фактори, така че този брой може да не отразява действителния технически капацитет на флота. Примери за външни фактори могат да бъдат икономически, екологични и социални, както са определени в раздел 12.2 от COM(2014) 545 final. Както е посочено в раздел 1, сегментите на флота, състоящи се от кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони, са особено изложени на такива външни фактори.

Когато държавите членки могат да обосноват използването на този вариант на показателя, както е определен в раздел 12.2 от COM(2014) 545 final, това може да бъде отразено в избора на показател VUR*nn*. Основанията за избора на *nn* следва да бъдат представени в приложение към доклада за флота заедно с всички данни, необходими за изчисленията. За да се даде възможност за установяване на тенденциите при VUR, държавите членки, които прилагат вариант VUR*nn* на техническия показател, се насърчават да поддържат един и същ праг в продължение на няколко години, което ще помогне за намаляване на влиянието на екстремните стойности. Във всеки случай, когато определят или коригират своя праг *nn*, държавите членки трябва да предоставят ясна обосновка за решението.

За да се преодолеят проблемите с точността, произтичащи от прекалено малка референтна извадка, оценката на баланса на сегменти, състоящи се от по-малко от десет кораба, се основава на варианта на показателя, който води до най-висока стойност, като се има предвид минималната референтна стойност от 0,7, посочена в раздел 12.3 от COM(2014) 545 final.

2.4. Допълнителни показатели

За сегментите на флота, състоящи се от кораби с дължина под 12 метра в най-отдалечените региони, показателят за броя на свръхексплоатираните запаси (NOS) и показателят за икономическа зависимост (EDI) могат да бъдат представени като допълнителни биологични показатели и изчислени в съответствие със становището на НТИКР([10]).

Могат също така да бъдат представени и социални показатели, които могат да помогнат за илюстриране на по-широките социално-икономически условия, в които флотът осъществява дейност. Това дава възможност на държавите членки да представят допълнителни примери за илюстриране на положението на техните сегменти на флота, състоящи се от най-малките кораби и потенциално най-уязвимите кораби, рибари и предприятия.

Тези допълнителни показатели не се считат за алтернативни показатели и не са част от изчисляването на баланса на флота.

([10]) За изчисляването на тези показатели, моля, направете справка с доклади на НТИКР STECF-PLEN-24-01 и STECF-15-02, стр. 76—78, като приемете, че n = 10 %.

3. Заключителни съображения

Настоящите насоки се прилагат за изготвянето и оценката на националните доклади, които държавите членки трябва да представят до май 2026 г. в съответствие с член 22, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/ЕО на Съвета. Те обаче се прилагат също така за оценката на националните доклади, представени от държавите членки до май 2025 г., ако тези доклади вече съдържат оценки или информация, които позволяват по-благоприятна оценка на баланса на съответния сегмент на флота, отколкото съгласно COM(2014) 545, допълнено с COM(2024) 223 final. Комисията ще продължи да работи с НТИКР, по-специално с експертната работна група на НТИКР за най-отдалечените региони, за преодоляване на проблемите, специфични за най-отдалечените региони.